

Aki nincs velük, az ellenük van. Aki diplomát akar,
jobb, ha kerüli a feltűnést, és alkalmazkodik. András,

Nándi és Frici mindenáron építészek akarnak lenni, ezért megtanulnak hallgatni és bólogatni, megtanulják a kettős beszédet. Ideológia és mozgalmi munka, csupa sallang, lehetetlen őket komolyan venni, de ha nagyon szorít a cipő, összeütnek valamit. A lehető legkisebb időráfordítással éppen csak annyit, amennyivel a kollégiumi kiértékeléseken át lehet csúszni.

– Pénteken Révai tart vitanapot az auditórium maximumban – mondja előadás után Nándi Andrásnak olyan hangsúllyal, mintha ez valami világszenzáció lenne.

– És? – kérdez vissza András, mert a kommunista főideológus nem hozza lázba, hiszen a teljes pártvezérkarhoz volt már szerencsájük.

– Flóri szolt, hogy cikk kell a faliújságra a szovjet mezőgazdaságról, és én jelentkeztem, és bemondtam a te nevedet is.

– Tiszta hülye vagy!

– Kihúztuk magunkat az énekkarból, a vasgyűtésből, a falujárásból, most már föl kell mutatnunk valamit. Ezt játszi könnyedséggel meg tudjuk csinálni, utána nyugtunk lesz egy fél évig. Értek a mezőgazdasághoz, elvégre parasztgyerek lennék vagy mi!

Végül is cikket írni a faliújságra, pláne társszerzőként nem nagy ügy, és arra, hogy mégis hogyan fogjanak hozzá, Nándinak szintén van ötlete: „Irány a Bajza utca, a szovjet nagykövetség! Kérünk tőlük propagandaanyagot, jobb lesz bárminél!”

A követségnek még a közelébe sem engedik őket: az utcasarkon posztoló őrszem anélkül, hogy szóra

nyithatnák a szájukat, géppisztolya csövével mutat marsot nekik. Szemük előtt azonban már a szép színes cikk lebeg, amivel letudhatják a mozgalmi penzumot, úgyhogy a legelső akadálnál nem futamodhatnak meg! Ha a szovjetek nem álltak szóba velük, hát nem álltak, ellenben az amerikaiak jó fejek, a leventefogságban megtapasztalta, és a Szabadság tér tulajdonképpen nem is kitérő – találja ki András, s egy szűk fél óra múltán egy rakás színes prospektussal fordulnak ki az amerikai nagykövetségről.

Ez tökéletes! – állapítják meg az egyik fotóról. Igaz, a zöld traktorok amerikai farmon hasítják a barázdákat, de a kék égboltnak, a szikrázó napsütésnek és a friss szántásnak nincs nemzetisége, úgyhogy a kép nagyszerűen illusztrálja a szűzföldek feltörését a szovjet ugaron. Már csak a könyvtárban kell néhány *Szabad Földet* átnézni hozzá, és azzal kész a cikk, amely igazán jól mutat, nyugtázzák elégedetten, amikor kikerül a faliújságra.

Elégedettségük azonban egyetlen napig tart csupán. Különös, hogy a rossz hír mindig Flórival érkezik, suhan át Andráson, amikor az évfolyamtitkár szól, hogy Vörös elvtárs hívatja őket a pártirodára. Flóri nagypolgári családból származik, éppen ezért gyűlöl mindent, ami polgári, és mindenkit, akinek bármi köze volt vagy van a régi polgársághoz. Apjától nyilvánosan elhatárolódott, s fanatikusabban építi a szocializmust, vadássza és üldözi az ellenséget, mint egy hithű kommunista.

Vörös elvtárs, a függetlenített párttitkár az egyetlen egyik legnagyobb urának számít, hatalma a

rektorával vetekszik. Tüskehaj, kerek szemüveg, sötétbarna öltöny, kinézetre inkább tudós, mint elkötelezett kommunista, a szerény külső azonban kemény embert takar. Beszéd közben az első szóttagokat jól megnyomja, a többi elharapja, gyakran tart szünetet, olyankor szemét az előtte álló szemébe fúrja, s ettől az illető úgy érzi, hogy a veséjébe lát.

– A gyártó... a traktorok gyártója... tisztában vannak azzal, hogy kicsoda? – szegezi nekik a kérdést, s ők meglepetésükben mukkanni sem bírnak.

– Amerikai John Deere traktorokkal kidekorálni a faliújságot és dicsérni a szovjet mezőgazdaságot, provokálni akarnak, vagy elment a józan eszük?

A döbbenettől, hogy valaki nagyítóval vizsgálta meg az ominózus fotót, mert másképp lehetetlen felfedezni a motorház zöldjébe olvadó semmi kis sárga feliratot, kukán állnak mindketten, majd a „honnan származik” kérdésre köntörfalazás nélkül bevallják az amerikai követséget. Köszönhetően az őszinteségüknek, a szovjet követség megközelíthetlenségének vagy ki tudja, minek, de végül is könnyen megússzák.

– Építészek, építészek – morogja elégedetlenkedve a párttitkár, majd kihirdeti a verdiktet: fél órán belül másik cikk legyen a faliújságon! Ha nincs fotó, hát rajzoljanak! Egy építésznek nem okozhat gondot egy traktor vörös csillaggal.

És rajzoltak traktort vörös csillaggal. Hárman, mert Frici is besegített. Frici imád rajzolni, a tervezés-

gyakorlaton és a kötelező feladatokon kívül is mindig, mindenütt rajzol. Menzán, villamoson, unalmas mérnöki órákon, ideológiai fejtágításokon, kollégiumi nyilvános gyónásokon. A jegyzetblokk hozzá van nőve, egy lépést sem tesz nélküle, de rajzol újságszélre, szalvétára, használt borítékra, papírfecnikre. Felhőkarcolókat, edikulákat, korinthiszi oszlopokat, balusztrádokat, neptunos szökőkutat és karikatúrát. Frici őstehetség, aranykeze van. A rajzi tanszéken ő a prof kedvence, maga mellé vette demonstrátornak. A demonstrátorságért ötszáz forintot kap, és boldog, mert telik csónadrágra és tweedzakóra, és semmit sem törődik vele, hogy ezekért lejамpecozzák a kollégiumi kiértékelésen.

Frici mindenből viccet csinál, a rajzban azonban nem ismer tréfát. Legyen az csak egy traktor vagy egy csillag. Most is olyan lelkesen veti bele magát a feladatba, hogy a kép, amely a lapnak több mint a felét elfoglalja, majdhogynem fotóminőségűre sikeredik. Rajzolás közben egyfolytában vigyorog, és a térdét csapkodja:

– Amerikai traktorok a szovjet ugaron: öregem, ez jó, nagyon jó! Megcsináltátok a világbékét! Mekkora marhák vagytok!

Olyan elismeréssel marházza le őket, hogy eszükbe sem jut haragudni rá, különben is, mintha halvány irigység csendülne a hangjában, amiért ennek a mókának nem volt részese. Fricit lehetetlen komolyan venni. Nevet az egész világon, és nincs, ami ki tudná billenteni a nyugalmaiból. Nemhogy egy zárt helyi, még egy végszigorlat sem.